

דבר העורכת

לקוראים שלום!

יום ספרי הילדים הבינלאומי חל בכל שנה ביום הולדתו של הנס כריסטיאן אנדרסן, ב-2 לאפריל. מטרת היום היא להפיץ את אהבת הקריאה ולשים במרכז השיח הציבורי את ספרות הילדים. גם נושאונצ'יק מצטרף למטרה החשובה וגיליון זה כולל מספר כתבות בנושא.

הנס כריסטיאן אנדרסן היה סופר ומשורר. הוא נולד ב-1805 בשכונת עוני באחת הערים בדנמרק ונאלץ לעזוב את בית הספר בגיל צעיר על מנת לעזור בפרנסת המשפחה. בגיל 14 הוא עבר לקופנהגן ועבד כזמר בתאטרון. כשהתחלף לו הקול הוא נאלץ לעזוב והחליט לחזור לספסל הלימודים – בגיל 17 הוא למד בכיתה אחת עם ילדים בני 12. אז גם התחיל לפרסם סיפורים וספרים.

אנדרסן על בול מדנמרק

אז מה בגיליון? יורם לוביאניקר כותב על הספר "הנסיך הקטן". אבינועם טלמן סוקר מבחר גדול של קלסיקות ילדים מהארץ ומחו"ל. בפניה "רגע של הסטוריה" שמוליק כהן כותב על אלכסנדר זייד. ולבסוף, כבכל גיליון, חידון בולאי נושא פרסים. בנוסף, תודה רבה לכל העונים על הסקרהגדול של נושאונצ'יק, ריכוז התשובות ושמות הזוכים מפורסמים בגיליון.

נתראה בגיליון הבא,

שלכם, שביט

הנסיך הקטן יורם לוביאניקר

אנטואן דה סנט-אכזיפרי, מחבר "הנסיך הקטן", היה טייס, סופר ועיתונאי צרפתי. הוא נולד בשנת 1900, וכבר בהיותו בן 12 הטיס לראשונה מטוס. צריך לזכור, שרק בשנת 1903 הצליחו **האחים רייט** להטיס בפעם הראשונה מטוס, כדי להבין שסנט-אכזיפרי היה מחלוצי התעופה בכלל, ובצרפת בפרט. הוא פיתח מספר פטנטים בתחום התעופה, וחלקם משמשים במטוסים עד היום.

סנט-אכזיפרי
על בול צרפתי.

ספרו הראשון, "דואר דרומי", ראה אור ב-1929. זהו סיפורו של טייס בקו הובלת הדואר מטולוז שבצרפת (אותה עיר שעלתה לאחרונה לכותרות בפרשת הירי בבית הספר היהודי) לקזבלנקה שבמרוקו. הסיפור מבוסס על חייו של סנט-אכזיפרי, אשר שימש שנים רבות כטייס בשירות הדואר הצרפתי בקו זה. מבין ספריו האחרים בולט גם "טייס מלחמה" - ספר אותו כתב בזמן מלחמת העולם השנייה. במהלך המלחמה נכבשה צרפת על ידי הנאצים, וסנט-אכזיפרי ברח ממנה לארצות הברית, שם התגייס לחיל האוויר כדי ללחום נגד הנאצים. בספר מתוארת משימה קרבית, שבמהלכה נפגע מטוסו של סנט-אכזיפרי על ידי אש גרמנית. משימה זאת זיכתה אותו בציון לשבח.

הפרסום הרב ביותר שלו זכה סנט-אכזיפרי קשור לספרו "הנסיך הקטן". הספר ראה אור לראשונה באפריל 1943 בארצות הברית. סנט-אכזיפרי מקדיש את "הנסיך הקטן" לחברו היהודי **ליאון ורת** - "החבר הכי טוב שיש לי בעולם". אגב, סנט-אכזיפרי גילה אהדה רבה ליהודים בכל כתביו. ב"טייס מלחמה", למשל, הוא מהלל את גבורתו ויפי נפשו של טייס יהודי ממחלקתו בשם ישראל.

המספר ב"נסיך הקטן" הוא טייס, שבשל תקלה במטוסו נאלץ לנחות נחיתת אונס במדבר סהרה. יום לאחר שנחת המספר נגלה אליו הנסיך הקטן. הקטע המתאר את מפגשם הראשון של השניים הוא טקסט ספרותי ידוע מאוד, ומופיע גם בשובל של הבול הישראלי. בהמשך, מספר הנסיך הקטן לחברו החדש על האסטרואיד עליו הוא חי, על השושנה אליה הוא קשור במיוחד, ועל עצי הבאובב המסכנים את הכוכב. בהמשך הנסיך רב עם השושנה המפונקת ויוצא למסע לכוכבים אחרים. את המשך סיפור קורותיו של הנסיך מומלץ לקרוא בספר קסום זה.

בול מקרואטיה לכבוד "הנסיך הקטן".

ה"נסיך הקטן" הוא ספר ילדים וספר למבוגרים זו זמנית. את הספר אפשר להבין בדרכים שונות. אפשר לקרוא אותו על רקע מלחמת העולם השנייה, ולראות בעצי הבאובב המאיימים לבקע את הכוכב של הנסיך הקטן, סמל לנאציזם: "פגיעתם הרעה של הבאובבים כל כך לא ידועה, והסכנות הצפויות למי שיקלע לאסטרואיד כל כך גדולות, שהפעם אני יוצא מגדרי ואומר: ילדים! היזהרו מהבאובבים!".

פרשנים אחרים טוענים, שהספר מתאר, למעשה, את חייו של מחברו. השושנה של הנסיך הקטן, לדוגמא, מסמלת את אשתו של סנט-אכזיפרי. אהבתם של השניים (בספר כמו בחיים) עלתה על שרטון, וזאת אולי הסיבה לדבריו של הנסיך הקטן: "לא הבנתי אז כלום! היה עלי לדון אותה לפי מעשיה ולא לפי דיבוריה... אבל הייתי צעיר מכדי לדעת לאהוב אותה".

לאחר שסיים את כתיבת "הנסיך הקטן" יצא סנט-אכזיפרי ללחום בשורות בנות הברית בצפון אפריקה. בשל גילו המבוגר (44) נאסר על סנט-אכזיפרי לטוס, אבל בשל הפצרותיו העיקשות נאות מפקדו לאפשר לו להשתתף במשימות קרב. בבוקר ה-31 ביולי 1944, בעת שיצא למילוי משימה, נעלם מטוסו של הסופר הטייס מעל האזור שבו בילה את שנות ילדותו.

השירות הבולאי שלנו לא מרבה להנפיק בולים בנושאים שאינם קשורים ישירות לישראל. "הנסיך הקטן" הוא חריג, בגלל שדורות של ילדים ישראלים גדלו עליו (תשאלו את ההורים ואת סבא וסבתא), ולכן זכה לבול ישראלי. ה"נסיך הקטן" גם מוזכר בהרבה יצירות של אמנים ישראלים, כמו **יהונתן גפן דליה רביקוביץ'**. בבול נראית תמונה של אנטואן דה סנט-אכזיפרי בתא הטיס, וכן ציורים של הנסיך הקטן, הכבשה, השושנה והכוכבים, שצוירו על ידי הסופר. מאחורי הקיפול בדף הספר נראה קטע מ"הנסיך הקטן" בעברית. בשובל נראה מטוס מדגם B38, שבו נהרג הסופר.

סיפורי ילדים אבינועם טלמן

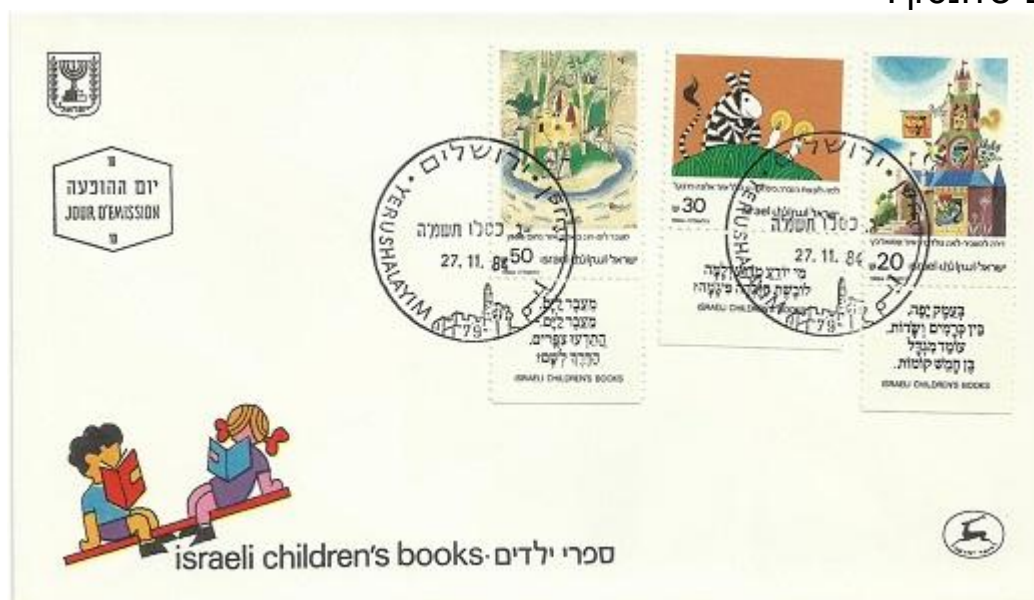
כולנו היינו ילדים פעם. מתישהו בחיינו, הקריאו לנו סיפור ילדים, או קראנו סיפור ילדים. לכולנו יש סיפור כזה המעלה בנו זיכרונות, מעורר בנו רגשות וגורם לנו להרהר במהות הסיפור, במסר שלו ובהשפעה שלו על חיינו. ישנם סיפורים שנכתבו על ידי סופרים ישראלים וכאלו על ידי סופרים מחו"ל. המשותף להם הוא שכולם הפכו לקלאסיקות וזכו לקוראים רבים ולשבחים. לכולם הייתה ועדיין יש השפעה עלינו.

הסופרת והמשוררת לאה גולדברג

ילדים בארץ זוכים לקרוא קלאסיקות ישראליות לצד הצלחות מחו"ל. מי מאיתנו לא קרא את "דירה להשכיר" מאת הסופרת והמשוררת הידועה לאה גולדברג. בספר מסופר על בניין בן חמש קומות כשבכל קומה גר דייר שהוא חיה אחרת – בקומה הראשונה תרנגולת, בשנייה קוקייה, בשלישית חתולה, ברביעית סנאית ובחמישית מר עכברוש כשהיונה שבסיפור מבקשת להשכיר את הדירה בקומה החמישית. ומי לא שמע על "מיץ פטל" של חיה שנהב המדבר על ג'ירפה ואריה היוצאים יחד לגלות מיהו מיץ פטל המתגורר בקצה החורשה ואף אחד לא מכירו. אם אתם לא זוכרים אז כדאי שתמצאו את הסיפור ותקראו. וכמובן יש את הקלאסיקה הישראלית

של לאה גולדברג, "המפוזר מכפר אז"ר" המדבר על אדם מפוזר בדעתו המעוניין להגיע ברכבת לירושלים אך עולה על קרון ריק שאינו מחובר לקטר ואינו מבין מדוע אין הוא מגיע ליעדו. באותה נשימה אפשר להזכיר גם את מעשה ב"חמישה בלונים" של מרים רות, את "מגדל של קוביות בנית" מאת דבורה עומר ולבסוף את "עוץ לי גוץ" של אברהם שלונסקי.

ספרי ילדים מעטפת יום ראשון – "דירה להשכיר", "למה לובשת הזברה פיג'מה" ו"מעבר לים"

האחים גרים על בול מגרמניה

עוץ לי גוץ הוא השם העברי שטבע אברהם שלונסקי לסיפור הילדים הנודע "רמפלסטילסקין" שנכתב במקור בגרמניה על ידי האחים גרים. פירוש השם הוא למעשה שם נרדף לגובלין אך כזה שהוא גרסא קטנה יותר ונמוכה אף יותר. הסיפור המקורי, בגרסתו האנגלית והגרמנית, הינו סיפור אפל ומפחיד, אך שלונסקי, למרות העברית הגבוהה בה נכתב הסיפור, הוציא את תרגומו כסיפור הומוריסטי הכתוב בחרוזים, וזכה לשבחים ולקוראים רבים.

סצנות נבחרות מהסיפור "עוץ לי גוץ לי - בולים מגרמניה המזרחית

קלאסיקות ילדים רבות תורגמו לעברית וזכו לקהל קוראים נרחב ועצום, שלא לדבר על ההצלחה וההשפעה שיש לסיפורים אלו על הקורא. בין קלאסיקות הילדים הללו, חשוב שנציין את הסיפורים בפסקאות הבאות.

פינוקיו: סיפור הילדים המפורסם מאת הסופר האיטלקי קרלו קולודי, או בשמו הספרותי קרלו לורנצני. הסיפור מספר על בובת עץ, שאפה מתארך בכל פעם שהיא משקרת היוצאת למסע בעקבות אביה/יוצרה. פירוש

השם פינוקיו באיטלקית הוא צנובר והוא לקוח מתוך הצגת תיאטרון בובות באיטליה שהסופר צפה בה וקיבל ממנה את ההשראה לגיבור סיפורו.

פיטר פן: סיפור מפורסם מאת הסופר הסקוטי ג'יימס מתיו ברי. את ההשראה לסיפור קיבל הסופר משלושת הילדים אותם אימץ, איתם הייתה לו מערכת יחסים מיוחדת וחמה. הסיפור מספר את סיפורו של פיטר, החי בארץ לעולם-לא ומסרב להתבגר. הוא מתאר היטב את המלחמות השונות שעליו לעבור, בין אם זה מול קפטן קוק המרושע ובין אם זה מול עצמו והרצון שלא להתבגר. ואיך אפשר שלא להזכיר בסיפור הזה את הפיה טינקרבל העוזרת לפיטר פן בכל אשר יצטרך. אפרופו, פיטר היה צעיר הילדים אותם אימץ הסופר וממנו קיבל השראה לסיפור. פן הינו עיבוד לשם אל היערות היווני – פאן.

פיטר פן על בולים מאנגליה

שלגיה על בול מארצות הברית

עליזה בארץ הפלאות על בול מארצות הברית

שלגיה: סיפור נוסף של האחים גרים שזכה להצלחה רבה, לתרגומים מרובים, הצגות וסרטי קולנוע כמו הסרט המפורסם של וולט דיסני. כולנו, בעקבות הסיפור הזה, מסתכלים אחרת על מראות, בטח ובטח אם הם קסומות כמו זו של המלכה המרושעת בסיפור. שאלה – מי יודע מהם שמות שבעת הגמדים? התשובה בסוף הסיפור (או הסרט).

עליזה בארץ הפלאות: סיפורו המופלא של הסופר לואיס קרול שזכה לעיבודים רבים, להצגות, סרטי קולנוע וסרטים מצויירים. ההשראה לסיפור קיבל הסופר מסיפורים שסיפר לידידתו בת העשר אליס במהלך טיולים משותפים שלהם בלונדון, בה חיו. הספר מספר את סיפור מסעה של אליס בארץ הפלאות כשהיא רודפת אחרי הארנב הלבן המביא אותה למפגש עם הכובען המטורף, החתול המחייך, הדוכסית, מלכת הלבבות, הצב לא-צב ועוד דמויות פופולאריות מרובות.

הברווזון המכוער: הסיפור המפורסם של הסופר הדני הנס כריסטיאן אנדרסון העוסק בברבור החי בין להקת ברווזים הלועגים לו על היותו שונו ומכוער לעומתם הברווזים. הנס כריסטיאן אנדרסון גם אחראי לאגדות קלאסיות אחרות כגון "חייל הבדיל", "אצבעונית", "בת הים הקטנה" ואף ל"בגדי המלך החדשים". על מנת לקבל השראה לסיפוריו הוא יצא למסע ברחבי מערב

אירופה שם נפגש עם גדולי הסופרים של דורו כמו ויקטור הוגו הצרפתי (מחבר "הגיבן מנוטרדאם" ו"עלובי החיים"), אלכסנדר דיומא הצרפתי (מחבר "שלושת המוסקטרים"), צ'רלס דיקנס הבריטי (מחבר "אוליבר טוויסט", "שתי ערים" ו"תקוות גדולות").

גליונית זכרון עם בולים של סיפורי הנס כריסטיאן אנדרסן מסינגפור:
"אצבעונית", "בגדי המלך החדשים", "הברווזון המכוער" ו"בת הים הקטנה"

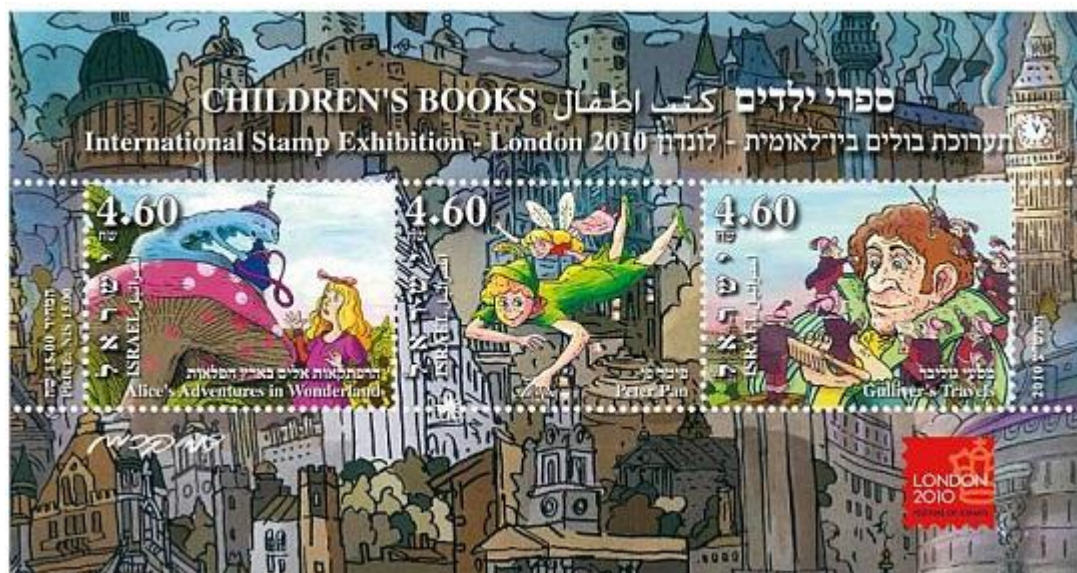
"הלב" על בול מסן-מרינו

הלב: סיפורו המפורסם של הסופר האיטלקי אדמונדו דה אמיצ'יס, הינו חלק מקלאסיקות הילדים החשובות וזכה לפופולאריות גדולה בארץ הודות לסדרת הטלוויזיה המצויירת ששודרה בשנות השמונים בטלוויזיה החינוכית ומאז לא מפסיקה לעלות לאוויר בערוצי הטלוויזיה השונים לילדים. למעשה, סיפורו של מרקו היוצא לחפש את אמו הינו סיפור קצר המופיע בקלאסיקה בשם "הלב" העוסקת בעיקר בשנת לימודים של גיבור הספר אנריקו. הסיפור זכה להרחבה בסדרה, נוספה עלילה ומספר דמויות, אך הבסיס נותר כמה שיותר נאמן למקור.

גוליבר: סיפור בארבע חלקים של הסופר האנגלי ג'ונתן סוויפט המתאר את קורותיו של ספן אשר ניצל מטביעת ספינתו ומגיע בכל סיפור למקום אחר ופוגש ביצורים ובאנשים מוזרים. החלק הראשון עובד לספר ילדים וזהו הסיפור המוצלח ביותר מבין כל הסיפורים. זהו כמובן הסיפור על גוליבר בממלכת ליליפוט. אחת העובדות היותר מעניינות בסיפור זה היא שהסופר הצליח לתאר שתי תופעות אסטרונומיות שלא היו ידועות באותו תקופה ולמעשה התגלו רק כ-150 שנה לאחר פרסום הספר – הראשונה היא שהוא כותב בסיפור המסע כי למאדים שני ירחים והשנייה היא רישום די מדויק של משך הזמן שלוקח לכל ירח להקיף את מאדים.

מסעות גוליבר על בול מאירלנד

גליונית זכרון ספרי ילדים תערוכת בולים לונדון 2010 –
 "מסעי גוליבר", "פיטר פן" ו"הרפתקאות אליס בארץ הפלאות"

ישנם עוד סופרים וסיפורים רבים שזכו לקהל קוראים ומעריצים רב – דנידין, קופיקו, בילבי, חסמבה, סינדרלה, בת הים הקטנה, תום סוייר והאקלברי פין – הם רק חלק מן השמות. ואי אפשר להתעלם מסיפורי הילדים החדשים כמו יובל המבולבל, דורה, בוב הבנאי, בוב ספוג וכמובן מספרי הנוער כמו ההוביט, שר הטבעות, נרניה, ארץ יצורי האש, ועוד רבים וטובים שעם הזמן הופכים ועוד יהפכו לקלאסיקות מצליחות.

לתגובות ניתן לפנות לאביונעם טלמן בכתובת talmana@gmail.com

רגע של הסטוריה – אלכסנדר זייד

שמוליק כהן

הטור מוקדש הפעם לאחד השומרים המיתולוגים – אלכסנדר זייד.

אלכסנדר זייד נולד בסיביר בשנת 1886 לאב משכיל יהודי ולאם שמוצאה ממשפחה נוצרית שהתגיירה. בהיותו בן שלוש נפטרה אמו ואביו התחתן בשנית. כאשר היה אלכסנדר בן 13 עברה המשפחה ללילנה, בשל לחצה של אם המשפחה, שסברה ששם יהיה קל יותר לחיות כיהודים. שנתיים לאחר מכן, נפטר אביו של אלכסנדר ואלכסנדר בן ה-15 מצא את עצמו דואג לפרנסת משפחתו.

בולנה פגש אלכסנדר זייד את מיכאל הלפרין, איש העליה הראשונה שעורר בו רושם עצום, ובהשפעתו החליט לעלות לארץ, בהיותו בן 17 עלה אלכסנדר על ספינה ומיד עם הגיעה לנמל יפו, נאסר על ידי התורכים משום שלא היה ברשותו אישור כניסה אל הארץ. הנער הצעיר העניק לקצין העות'מני את השעון שירש מאביו וכן מעט רובלים במזומן שהיו ברשותו וכך הצליח לקנות את חירותו ולהכנס לארץ.

מעטפת יום ראשון - העליה הראשונה והעליה השניה

בדומה לאנשי העליה השניה, נדד אלכסנדר זייד בארץ ועבד כפועל במושבות השונות בארץ ישראל. החום העז השורר בארץ הקשה מאוד על אלכסנדר שנולד בסיביר אך הוא סירב להרים ידיים. במהלך נדודיו הגיע למושבה זכרון יעקב, שם קיבל עליו לראשונה את משימת השמירה. במהלך אחת השמירות נרדם אלכסנדר וכאשר התעורר גילה שנישקו נגב. הארוע הזה, כך הודה לימים, לימדו פרק בהלכות שמירה. מאז כאשר חשד שמנסים לגנוב היה מתיישב שעון על סלע או גזע עץ, מתחזה לישן ומאפשר לגנב להתקרב בתחושת בטחון. כאשר היה הגנב קרוב אליו היה מזנק לכיוונו.

פעם אחת הפליא את מכותיו בגנב שתפס באופן שכזה ושבר את רגלו. חבריו של הגנב החליטו להתנקם באלכסנדר. אלכסנדר עצמו שחשש מנקמה ביקש מבעל הכרם אקדח. הלה הבטיח לו שיספק לו את האקדח, אך לא קיים את הבטחתו. במהלך משמרת שלו, החל ערבי לקטוף ענבים מול פניו של אלכסנדר. למרות שבתחילה החליט אלכסנדר לא להתערב משום שלא קיבל את האקדח המובטח, לא הצליח לעמוד בכך והחל רודף אחרי הגנב. הגנב הובילו למקום בו ארבו לו עוד שבעה מחבריו, הללו התנפלו על אלכסנדר והחלו להכותו. בעל הכרם שמע את זעקות העזרה של אלכסנדר, אך הוא חשש מלהתערב וניגש אליו רק לאחר שהתוקפים הסתלקו מהמקום. אלכסנדר הזועם קרא לעברו "תאכל אש אותך ואת כרמך", ועזב את המקום. במהלך התקרית נפצע אלכסנדר בראשו, פציעה שהטרידה אותו עד יומו האחרון.

בול ה"שומר"

אלכסנדר המשיך לנדוד בארץ, ובשל מחלת קדחת אושפז בבית החולים של המסיון האנגלי בירושלים. לאחר החלמתו הוא נשאר בירושלים עוד כשנה וחצי, והחל לדבר עם חבריו על הקמת כח מגן יהודי. וכך בשנת 1907, במהלך ועידת "פועלי ציון" נפגשו שבעה חברים בחדרו של יצחק בן צבי (לימים נשיאה השני של מדינת ישראל) ויסדו את ארגון בר גיורא, הארגון היהודי הראשון שעסק בבטחון. שנתיים לאחר מכן, הוחלט לפרק את בר גיורא, ולהקים במקומו את "השומר". במשך שנים היה אלכסנדר זייד פעיל ב"שומר". הוא נדד עם חבריו בין הישובים היהודים החדשים ושמר עליהם. הוא היה שותף להקמת תל עדשים על ידי אנשי השומר, שם גם נולדו לו ילדיו.

בול 100 שנות קיבוץ

בתקופה זו נשא זייד לאשה את ציפורה, חלוצה מרחובות. ב-1916 עבר אלכסנדר זייד לכפר גלעדי (באותה תקופה הוא נקרא כפר בר גיורא), שהוקם גם הוא על ידי אנשי השומר. דווקא שם התגלעו חילוקי דעות בינו לבין חבריו. אלכסנדר זייד התנגד לבתי הילדים ולרעיון הלינה המשותפת בקיבוצים, וגרס שהמשפחה היא האמונה על חינוך ילדיה, ולא הקיבוץ. הפערים בין חברי הקיבוץ לאלכסנדר זייד היו בלתי ניתנים לגישור, ואלכסנדר זייד נאלץ לעזוב. בתחילה עזב לתל חי הסמוכה, לאחר מכן לחיפה, שעל שהותו בה הוא כתב ביומנו "מה לנו ולעיר? כבתוך מלכודת הרגשנו את עצמינו, זרים ומנודים ברחובות מלאי רעש ותנועה". למזלו, לא נאלץ לשהות בעיר זמן ממושך מדי. בשנת 1926 הוצע לו לשמור

על אדמות שייך אבריק וחרתיה. הוא קיבל את ההצעה ובנה את ביתו בלב האדמות עליהן שמר. אלכסנדר לא ראה את עצמו כשומר אדמות במקום נידח. בחזונו הוא ראה התיישבות יהודית רחבת היקף באדמות אלה. כאשר החל להתגבש הגרעין שיקים את

קיבוץ אלונים, הם התגוררו בחצר בית זייד. כאשר הגרעין הראשון של קיבוץ אלונים עלה על הקרקע, ביוני 1938, הוא עודד אותם וסייע להם ככל יכולתו.

על יומו האחרון סיפרה אלמנתו צפורה: "היה לילה. עייף מעמל יומו אכל זייד את ארוחת הערב ושוחח עם בני ביתו על הסידורים במשק. הספיק עוד לקרוא את העיתון עם המסגרות השחורות שבו, ואמר 'על אלה לא צריך לבכות, יש לבכות על הנופלים בגולה ללא מטרה וללא תקווה'. אותה שעה נשמע צלצול הפעמון ממחנה אלונים בגבעה הסמוכה. אמר זייד 'קוראים לאסיפה, צריך לגשת אליהם. לאחר שהקיבוץ נתחלק לרגל העלייה לקוסקוס-טבעון, עצב לנשאים במקום ויש לעודדם'. שוב צלצל הפעמון, כנראה עייפים כולם ואין ממהרים. הוא יצא מביתו, הולך בשביל, עובר בחורשה אשר ידיו נטעו, עולה במעלה הגבעה. הלילה ליל ירח, ומאחורי הסלע שוכב האורב. שלוש יריות פולחות את דמי הליל. נשמעה צעקה, ואחריה עוד יריה והדיהן חוזרים ונשמעים בכל רחבי העמק".

מיד עם השמע היריות החלו חברי אלונים ובני משפחת זייד לערוך סריקות על מנת לוודא מי נפגע. בתחילה הם חששו שגורא, בנו של אלכסנדר, שהיה נוהג ללכת ערב ערב למחנה הזמני של אלונים הוא שנפגע, אך כאשר הוא נמצא בריא ושלם החלו לחפש את אלכסנדר. קצת לאחר חצות נמצאה גופתו, ובמרחק של מספר מטרים נמצאו שלושה תרמילים. רצח זייד עורר גלי אבל ברחבי הישוב. שמו של זייד היה ידוע כאחד השומרים המיתולוגים. מאות רבות של מלנים הגיעו להלוויתו. מעל הקבר הטרי ספדו לו דוד בן גוריון, יצחק בן צבי, ברל כצנלסון ואחרים.

בול הפלמ"ח

שתי עדויות לפחות הצביעו על בדואי בשם קאסם טאבאש כרוצחו של זייד. בנו של אלכסנדר, גיורא זייד סיפר שהוא פגש ילדה בדואית שהיתה מבקרת הרבה את בית זייד, עד לרצח. הילדה סיפרה לו שהפסיקה לבקרם משום שחששה מתגובתם. לבקשתו של גיורא היא סיפרה לו שהרוצח הוא קאסם טאבאש. גם שומר נוסף בשם שמואל מרגושילסקי שמע מבדואי נוסף קאסם טאבאש הוא הרוצח. יוצאי השומר בפלמ"ח פנו ליגאל אלון, שהיה מפקד פלוגה בארגון ובקשו ממנו לנקום את רצח זייד. הוא פנה למפקד הפלמ"ח, יצחק שדה, והלה אישר את הפעולה לאחר התייעצות עם אליהו גולומב, שאול אביגור וישראל גלילי. הפעולה תואמה מראש עם משפחת זייד. למרות רצונם של בני המשפחה להשתתף בפעולת החיסול, אסר על כך הפלמ"ח משני טעמים. ראשית הם חששו שבני משפחת זייד יהיו החשודים העיקריים בחיסול, ולכן הם העדיפו שהם לא ישתתפו בפועל. הסיבה השניה היא שהם לא רצו שהפעולה תיתפס כנקמת דם מטעם משפחת זייד, אלא כפעולה שהחלטה עליה נפלה בפיקוד הפלמ"ח.

ביום בו היתה אמורה להתבצע הפעולה ניתנה התראה לבני משפחת זייד, והם התבקשו לבקר חברים ערבים על מנת לבסס לעצמם אליבי מוצק. כאשר הגיעה חוליית החיסול לאוהל של טאבאש, הם גילו שנערך שם ארוע רב משתתפים, והם העדיפו לסגת מהמקום. לאחר מספר ימים, בלילה בין ה-23 ל-24 במרץ 1942, יצא שוב כח בדרכו לאוהל של טאבאש. לאחר שהאוהל זוהה, התפרסו שלושה מחברי הכח בהגנה היקפית ושני חברים (יצחק חנקין וחיים גרוס) חדרו לאוהל. הם הודיעו לטאבאש ההמום שבית דין של הפלמ"ח מצא אותו אשם ברצח אלכסנדר זייד ושהוא נידון למוות. מיד לאחר מכן ירו בו וכל הכח נסוג ללא אבדות. היה זה כמעט ארבע שנים לאחר רצח זייד.

בול האנדרטה לזכר
אלכסנדר זייד

בשנת 1940 (כשנתיים לפני פעולת העונשין) הוקמה האנדרטה לזכר אלכסנדר זייד, שפוסלה מבטון על ידי הפסל דוד פולוס. עם השנים התבלה הפסל והתפורר, ידו הימנית אף נשרה ממנו. עקב מצבו הגרוע של הפסל הוצב בשנת 1979 במקום העתק העשוי ברזל. באוקטובר 2007 נעקר הפסל ממקומו. בתקשורת תוארה עקירת הפסל כנסיון גנבה על ידי גנבי ברזל, שמסיבה בלתי ברורה, עקב הפרעה או עקב משקלו של הפסל, השאירוהו במקום. אני מתקשה לקבל גרסה זאת, משום שעל גבי הפסל ההפוך היתה כתובת ישרה "אני קהלת", ואני מעריך שאיש לא כתב את הכתובת הפוכה כאשר הפסל עמד על כנו. הרס הפסל עורר זעזוע וזעם, זמן קצר לאחר מכן תוקן הפסל והוחזר למקומו, אולם לא היתה זאת הפעם האחרונה שהתנכלו לפסל. במהלך שנת 2010 נעלם זנב הסוס, הפעם ככל הנראה באמת על ידי גנבי ברזל. כחודשיים לאחר מכן תוקן הפסל. יש לקוות שסוף סוף הותקנה מצלמת בטחון ושינקטו צעדים להגנה על הפסל.

לתגובות ניתן לפנות לשמוליק כהן בכתובת scohn@netvision.net.il

תוצאות הסקר הגדול של נושאוני'ק

בגיליון מספר 47 פרסמנו סקר קצר על הבטאון. מטרתו הייתה לשמוע אתכם, הקוראים, לנסות להבין מה עשינו טוב ואיך כדאי להשתפר. קבלנו תשובות רבות ואנחנו מודים מאד לכל העונים – בזכותכם רמת הבטאון והתאמתו לקהל הקוראים תלך ותשתפר. בין העונים הוגרלו 2 פרסים בסך 100 ₪ לקניית בולים וציוד בולאי. הזוכים המאושרים הם רון פרידמן בן ה-14 ומשה ביאלי.

הרבה בני נוער ענו על הסקר – יותר מ-50%, כשהצעיר ביניהם בן 10. רובם המכריע של העונים קוראים את הבטאון בקביעות, אחד העונים הגדיל וכתב "עוד באותו היום". בסך הכל נראה שהעונים מרוצים מתוכן המאמרים, גיוונם ורמת הקושי שלהם. עם זאת רכזנו כאן מספר הצעות לשיפור שקבלנו, ואנו מברכים על כך. העונים ביקשו –

- להרחיב את יריעת המאמרים הקשורים בארץ ישראל, ארועים ותכנים שקרו ויקרו בארץ
- לפרסם ידיעות על מכירות וירידי בולים בארץ ובעולם
- להחליף מדי פעם את החידון בתשבץ קל עם שילוב נושאי בולאות מוכוונים לקהל היעד
- לכוון יותר לנושאים המעניינים ילדים ובני נוער: מאמרים ממבט של ילדים, נושאים כמו ספורט, בעלי חיים, סדרות וסרטים מצויירים
- לפרסם מאמרים גם על בולים מסוף המאה ה-18 ותחילת ה-19 על מנת להגביר את העניין בבולים ישנים, ערכם הכספי והעקרון של "על תוציא ישן מחדש"
- לקיים ראיונות עם קוראים שיספרו על האוסף שלהם, מדוע התחילו לאסוף וכו'. בעבר פרסמנו ראיונות כאלו – ראו גליונות [4](#), [6](#), [7](#), [9](#), [11](#). מתנדבים נוספים מוזמנים מאד ליצור קשר.
- למסד את עניין הפינות הקבועות – הועלה גם רעיון לפינה בשם הפינה העולמית. בפינה יוצגו בולים חדשים או דברים חדשים שנתגלו בקשר לבולים. גם נקודה זו הצלחנו לממש – כיום יש בנושאוני'ק 3 פינות קבועות המתפרסמות אחת ל-3 חודשים: "רגע של הסטוריה" של שמוליק כהן, "הפינה התנ"כית" של משה ביאלי ו"מיתולוגיות עמי העולם" של אלי מועלם.

חידון מספר 50

איזו מדינה?

איך נקראת היום המדינה שהנפיקה בול זה?

- א. תאילנד
- ב. לאוס
- ג. הודו
- ד. סין

מי האיש?

מי האיש הנראה בבול?
באיזה סגנון מוסיקאלי הוא התפרסם?
ציין שני שירים מפורסמים שלו.

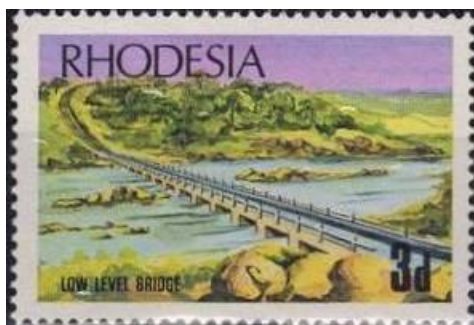
זהה את האתר

מהו האתר הנראה בצמדת הבולים הזו?
מי בנה אותו ומתי?
למה הוא שימש?

את הפתרונות יש לשלוח למערכת nosonchik@gmail.com עד ל-15 באפריל. הפותרים מתבקשים לציין את גילם. בין הילדים ובני הנוער שיפתרו נכונה את החידות יוגרל פרס בולאי מתנת איל"ת – אגודה ישראלית לבולאות תימאטית. התשובות לחידות ושם הזוכה יפורסמו בגליון הבא.

פתרון חידון מספר 49

איזו מדינה?

התשובה הנכונה היא ב' – רודזיה נקראת היום בשם זימבבואה.

מי האיש?

הבול מראה את דיוקנו של וויליאם שייקספיר, מחזאי ומשורר אנגלי. מבין מחזותיו ידועים במיוחד "המלט", "מקבת", "המלך ליר" "רומיאו ויוליה" ו"הסוחר מונציה".

זהה את האתר

האתר הנראה בבול הוא המגדלור באלכסנדריה. הוא נבנה במאה השלישית לפני הספירה, והיה המגדלור הראשון בעולם ואחד המבנים הגבוהים בעולם באותם ימים.

המגדלור נחרב ברעידות אדמה במאה ה-14 לספירה, והאבנים שנותרו ממנו נלקחו לבניה של מצודה, כך שלמעשה לא נותר ממנו זכר.

המגדלור של אלכסנדריה הוא אחד משבעת פלאי העולם העתיק.

בהגרלה שנערכה בין הפותרים נכונה עלה שמה של רינת גליק בת ה-13. רינת זוכה בפרס בולאי מתנת איל"ת – אגודה ישראלית לבולאות תימאטית.

מכתבים למערכת – לכל תגובה, הצעה או שאלה ניתן לפנות אלינו בכתובת
nosonchik@gmail.com